

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inscripțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	--

Expunerea d-lui ministru Alex. Lapedatu privitor la viitoarele ajutoare de stat ale clerului.

În ședința de Miercuri seara a Senatului d-l ministru al Cultelor și Artelor Alexandru Lapedatu a făcut o expunere largă în cauza ajutorării dela stat a preoțimii, după noul buget.

Pornind dela constatarea că „de câțeva vreme se agită în public chestiunea salarizării clerului în legătură cu noul buget al Cultelor pe 1935/1936”, d-l ministru a spus: „Am dat întâi lămuriri în sf. Sinod, în ce privește salarizarea clerului. Am găsit aci deplină înțelegere. Am dat apoi aceleași lămuriri delegaților asociațiunii generale a clerului ortodox din țară. Vin acum să aduc, în sfârșit, lămuririle de cari vorbesc, și Parlamentului”. Incepând cu Maturul Corp, bineînțeles, pentru că aici au cea mai expresivă reprezentare, atât biserică ortodoxă cât și celelalte culte din Țară.

Principiile generale cari stau la baza noului buget se afirmă a fi: proporționalitatea numerică a credincioșilor, veniturile efective ale clerului și trebuințele reale ale cultelor. Acestea au determinat controlul averilor bisericesti. Controlul acestor averi, cu toată autonomia noastră bisericască de care vorbește d-l ministru, și pe care tot d-sa a legiferat-o acum 10 ani, a mai fost determinată de stările financiare grele prin cari trece în prezent statul nostru. Acestea reclamă o jertfă de 140 milioane lei dela Biserică, acestea au determinat desigur repartitia mult-puțin justă a jertfelor pe cari e datoare să le facă fiecare episcopie.*) D-l ministru a spus că „mai slabe sunt veniturile la bisericile naționale”, în consecință acestea vor simți mai puțin cota parte din sarcina impusă; raportată la prin-

cipiul *proporționalității numerice a credincioșilor*, Biserică ortodoxă va contribui la totalul de 140 milioane cu... 82 milioane, deci cu proporția inversată, de aproape 60 la sută!

Operația calculării e destul de complicată, mai ales că se vorbește de o notă reducere de 10%, de neplata gradatiilor noi, etc. Deci o seamă de restricții în plus, ne mai vorbind de anulara oricărei cheltuieli materiale la centre.**)

D-l ministru, simțind că acest mesagiu nu e de natură să bucure pe cineva și mai ales să-i aducă, personal, elogii, sau măcar aprecieri, a spus „cu conștiința împăcată” că astfel: „am servit și servesc interesele Statului și nu am deservit și nu deservesc interesele bisericilor și slujitorilor lor”.

Desigur că după ce abia în Decembrie trecut d-l ministru, în asentimentul Guvernului, a încercat să amelioreze ajutorul de stat al preoților majorându-l prin ridicarea ultimei curbe speciale, noua ipostază e menită să-l izoleze de această preoțime. Politica de zig-zag, când cu o „îndreptare” a salariului dela stat, când o nouă lege pentru o salarizare „dreaptă”, în fond profund nedreaptă, nu denotă cătuși de puțin seriozitate. Și ca nici nu era de așteptat dela un guvern pretins prieten al Bisericii, dela care a avut — măcar odinioară — destule servicii. Dar, „odinioară” nu mai e „acum”.

Ceeace nu poate să treacă neobservat și ceeace barem pentru curajul cu care a fost mărturisit, dă o notă de sinceritate și seriozitate expunerii d-lui ministru al Cultelor, sunt următoarele cuvinte: „...nu este bine ca biserică să fie avizată, exclusiv, în ceeace privește mijloacele sale de susținere, la stat. Ci este prudent, este necesar chiar, față de evoluția nouilor concepții de organizare a Statelor, ca biserică să-și

*) Episcopiei noastre i s'a stabilit un venit propriu de 24 la sută.

**) Deși nu la toate.

creieze încetul cu încetul, mijloace proprii de susținere“.

Credem că vorbele d-lui ministru sunt așa de clare, și spuse cu multă loialitate, că pentru acestea nimeni dintre slujitorii bisericilor nu se mai poate supăra.

A fost nedreptățită preoțimea? Sunt perspectivele viitorului îngrijorătoare? Da și iarăși da. *Dar*, oare nu ne spune d-l Lapedatu că este în concepția de organizare a Statelor ceva nou?! Că acest ceva nou determină toate acestea? Peste capul și peste voia oamenilor, poate? Francmasonism sau orice, indiferent, dar este. Și atunci, în fața acestora, tu, biserică, mulțumitoare... pentru avertismentul ce ți se dă, *creiază-ți încetul cu încetul, mijloace proprii de susținere!* Cum te va lumina Dumnezeu!

Cum se făcea unația la 1834 în județul Aradului?*)

Raportul delegației de trei, trimisă de Episcopul-administrator M. Manuilovici ca împreună cu delegația județeană să cerceteze cazul tulburărilor religioase dela Galșa.

Înalt preaosfințite Domnule Episcopice!

În urma milostivei ddatul 6-lea Aprilie a. c. nou despre aceea — ca — deoarece în treaba unirei lăcuiitorilor din Galșa în particularnica slăvitei acestia varmeghii a Aradului congregație, de sub datul mai sus pomenit ținută, sau denominat o deputație din mădularele maghistratualnice varmeghești, dară acelea unele de legea Bisericii Apusului și nu a Bisericii noastre, și deoarece aceea laudată Deputație în 7-lea a lunei și an: va să iasă în fața locului pomenit Galșa și noi dinjos subscrișii să ne aflăm acolo...

Noi cu unilintă din jos subscrișii, încă în ziua primirii acestii milostivi porunci la numitul loc Galșa neam aflat; a doua zi dimineată nainte de venirea sus laudatei Deputații varmeghești, tristă starea Bisericii noastre de acolo dintru aceea încă am văzut, că pre tot norodul înaintea cășii comunității adunat, de cea mai mare turburare amețit lam văzut, și pentru aceea a ne apropia de dânsii n'am îndăznit; numai cât am trecut pe uliță în sus pe lângă ei, și pe altă uliță neam întors înapoi la sălașul nostru. Aci preoții locului sau adunat, și neau spus că preoții uniți, care în ziua trecută pela 4 ceasuri după amneazăzi acolo ajunsesese, deatuncea ne-încetat pre norod cu toate puterile stătuiesc spre

primirea unirei; neau spus acești preoți și aceea, că preunul dintră ei, pentrucă au voit a dezbate pre careva om dela acest propus, puțin au rămas de nu lau rușinat cu bătaia. Nu mult după acestea au ajuns și la laudata Deputație dela carea, dupăce înaintea ei neam fi arătat și slârșitul (scopul) ființii acolo am fi descoperit, am primit aceea îndreptare cumcă pentru încunjurarea unora și altora neplăcute, ce între noi ar putea să se nască împărecheri, precum trimișii preoți despre partea clerului unit, așa și noi de față la deputație nu putem fi, ci numai la sălașele noastre îndepărtați de norod să rămânem și să așteptăm, precum am și făcut cu acest prilej cu preoții uniți de față întâmplându-ne, după mai multe cuvinte a adus înainte și ceace nouă ni sa spus, că ei dela venirea lor acolo pre norod tot întru una ar fi sfătuit spre primirea unirei. Spre aceasta unul dintră ei niau răspuns: că e adevărat, adăogând mai departe și aceea că de ne trebuie despre aceea vreun atestat ei singuri ne vor da. După aceasta ca să încunjurăm ceva următoare neplăceri, ne-am depărtat...

La sălaș noi aflându-ne, întâi bună veste ni s'au adus...

Dară oh, cât de înșelătoare fu aceasta a noastră mângăere, căci deodată numai văzurăm o mare gloată de oameni cu strigări pline de veselie adunându-se la Biserică; auzirăm și ceva cuvinte din cari pricepurăm cea de căpetenie pricină a trecerii lor la uuire; însă acele cuvinte ca să le aducem înainte supunerea, cu care mai marilor Bisericii noastre cu jurământ neam legat, nu ne îngăduie a le însămna aci.

Acesta jalnică și până aici ne mai văzută în varmeghia aceasta privire întru atâta săgetă inima noastră și o umplu de un desclinit amar și năcaz, cât ni să părea că privim risipirea Ierusalimului, sau dărâmarea Constantinopolului de Turci; prin aceasta ni se curmă deodată tot graiul și rămăsărăm înlemniiți, văzând după aceasta pre un perzekutor grăbind cătră sălașul nostru. Ajungând acesta la noi auzirăm dela el: să mergem că ne poștește D. Vițișpan Fasko. Mergând noi ne întâmpinara o parte de oameni ce rămăsese neuniți, începură a se tângui, a plânge și a se întrista, începurăm și noi dimpreună cu ei a lăcrima și mai tare a ne întrista, întărindu-i și sfātuindu-i părințește ca să rămână statornici în pravoslavnica credință... D. vițișpan Fasko ca prezeșul acei laudate deputații, ne arată, că numărul uniților e 215, iară a neuniților cari au fost de față 64 și a celor ce nu sau aflat de față și nu să știe cari vor fi uniți, este 70. Atunci subscrisul protopresviter

*) Din lucrarea pâr. consilier Dr Gh. Ciuhandu „Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț“ ce va apare curând.

locului căpătai ace(ea) îndreptare, ca să deie cheile Bisericii preoților celor uniți, Biserica dimpreună cu școala să fie a uniților, și una parohie de a noastră să rămână. Toate aceste și mai tare au rănit inima noastră... După toate aceste... deputația cu toți uniții au intrat în Biserică.

Intrăcestea iată un preot din orașul *Vilagoș* (Șiria) să ivi înaintea noastră, carele iarăși acea necăjitoare veste neau adus, că și în Vilagoș s'au aprins focul acesta, și nu-i nădejde să rămână... Totatunci prin mai mulți ni s'au spus și acea întristată veste că de aici preoții uniți dimpreună cu Deputația drept către *Giulița* în protopopiat: Tot-Varădiei vor lua calea, de unde după glăsul cel de obște a tuturor ca să nu să vor întoarce până nu vor toate satele de acolo. Oh! de ar da Dumnezeu cel ce este făcător de minuni (că întru așa întâmplări numai el ne poate ajuta) să nu să împlinescă acest glăsu de obște. Lăcrămând trebuie să grăim ce e adevărat; că tocmai acest preot dela *Giulița Evtimie Popovici* ce s'au unit cu sat cu tot, este acela carele dela mai marii Eparhiei acestia ce o vedem acum stingându-să, multe faceri de bine au căpătat... Oh! de ar fi dat D-zeu să nu fim ajuns dimpreună cu fiii noștri zilele acestea jalnice!

Mai departe întorcându-ne către Arad la locul stației, unde am schimbat forsporul auzirăm, din persoană vrednică de crezământ, că și prin *satele dimprejurul Aradului* sânt în propus de a păși la unire. D-zeu să răsplătească pricinitorilor răului acestuia.

Ce să atinge departe de pășirea laudatei Deputații, aceea luare de seamă avem, că măcar de au fost de acolo îndepărtată și o parte și alta a preoțimei, totuși multe *Tisturi Domnești și notăroșii pe afară au fost, cari după judecarea noastră nu ar fi trebuit să fie*. Alta: Deputatul varmeghii n'a fost D. Cernovici cel mai bătrân, Petru, carele în mai nainte ținuta Congregație au fost denominat de pre partea Bisericii noastre de un mădulariu a laudatei Deputații, ci Domnul Cernovici cel tânăr, carele deși e adevărat că e foarte râvnitoriu Bisericii noastre, totuși ne aducem aminte să nu-l fie împiedecat tinerețele lui ce le are acuma numai în floarea mai frumoasă.

Ai Inalt Prea osfinției Voastre
în Arad 9-lea aprilie 1834

prea umiliți și credincioși fii

GHEORGHE CHIRILOVICI **GHERASIM RAȚ**
proto(pop) Vilagoș ieromanah

GAVRIIL JULANI paroh

În jurul legii învățământului teologic.

Facultăți, Academii sau Seminarii teologice?

(Continuare)

De: Diacon **Aiasis Duboșan**.

Intr'adevăr, în Bizanț găsim o strânsă colaborare între Biserică și Stat, colaborare ce a mers uneori până la intimitate. Ba, de multe ori Statul face încălcări în sfera de drepturi a Bisericii, fapt ce i-a atras Bisericii ocări nemeritate ca: lașă, slugarnică, slugă plecată, lipsită de demnitate în fața voinții domnitorului.) Din toate acestea, adevărul este că numai Biserica creștină din Orient a fost de multe ori *prea generoasă față de împărat.*¹⁾ În aceste încălcări ale Statului, mulți găsesc isvorul cel mai otrăvitor al relelor „la Grecii imperiului bizantin²⁾, lucru justificat numai în parte. Istoria Bizanțului ne spune că s'au găsit împărați cari au căutat să normeze ei însuși intrarea tinerilor candidați în cler — bine înțeles respectând dispozițiunile canonice. Dar nu mai puțin adevărat este, că găsim în acelaș timp episcopi cari judecă în procese civile ca judecători, arbitri, iar sentința nu se mai putea apela, ci era imediat executorie ș. a. m. d.³⁾ Toate acestea însă nu le putem generaliza și nimic nu ne îndreptățește cătuși de puțin să zicem că acestea din urmă au fost trăsăturile fundamentale ale raportului dintre Biserică și Stat în Bizanț, sau că aceasta înseamnă „ortodoxie“. Dar putem afirma că din reciprocitatea aceea intimă din Bizanț s'a ajuns de multe ori la un *exces de generozitate*. Ce e mai mult, nici în acest exces nu găsim faptul, ca Statul să fi grijit imediat, direct, efectiv, de formarea viitorilor preoți. Principiul fundamental al „*neatârării vieții interne a Bisericii de influența și amestecul autorității Statului*“ este caracteristica esențială a acestei colaborări.⁴⁾ De multe ori găsim chiar cultura poporului în sarcina clerului ortodox.⁵⁾

E drept, că Constantin cel Mare s'a ocupat cu organizarea școalelor, însă aceste școale erau menite să dea o cultură creștină generală.⁶⁾ Caracterul confesional foarte pronunțat al școalelor îl găsim până în timpul din urmă în multe țări din orient. Așa, îl găsim și în Rusia cu toate reformele lui Petru cel Mare,

1) R. Cădea. Biserica și Stat. Cernăuți 1926 pg. 6.
2) Idem pg. 6.
3) Montesquieu. Considerations sur les causes dela grandeur des Romains et de leur decadence. Cap. XXIII. După I. Minghetti L'Etat et L'Eglise pg. 135.
4) I. S. Berdnikow. Drept bisericesc (trad. rom.) pg. 387.
5) Idem o. c. pg. 333.
6) Berdnikow o. c. pg. 417.
7) N. Milaș o. c. pg. 209.

reforme făcute sub influența unor curente venite din Apus.⁸⁾ Și la noi în Ardeal „legătura dintre școală și Biserică s'a păstrat *cu sfințenie până în pragul zilelor noastre*“⁹⁾ deoarece orice laic poate să dea „ajutor ierarhiei în direcția aceasta, în acord cu învățătura universală...“ ocupându-se cu „știința bisericii,“ ca „învățător în școală“. Laicii însă numai *conlucră* și orice laic, care ocolește ierarhia, e condamnat. Cu atât mai mult e condamnat membrul acela din cler, care începe să *învețe independent* de episcopul său.¹⁰⁾

Pentru cultura teologică erau școli *deosebite* la reședința episcopilor.¹¹⁾ Socrates scrie (Ist. Bis. I. 15) că episcopul Alexandru din Alexandria a hotărât ca tinerii să fie crescuți și instruiți, în știință în biserică și mai ales Atanasie, pe care după ce l-a crescut până la majorat, l-a înaintat diacon și l-a luat cu sine la Nicea.¹²⁾ Despre aceste școli speciale pentru formarea clerului, ne vorbesc: Irineu, Eusebie și Ieronim. Cu toții ne vorbesc de școlile fie din Efes, fie de cele din Alexandria, întemeiate de Marcu sau Ioan Teologul, unde au *învățat și s'au instruit tinerii* cari voiau să ajungă mai pe urmă învățători ai credinței, Panten, Clement Alexandrinul, Dionise al Alexandriei, Grigorie Taumaturgul, Atenagora etc. au fost elevii acestei școli.¹³⁾ Apoi în decursul imperiului bizantin, avem școala înaltă patriarhală, care era în grija bisericii.¹⁴⁾ În grad inferior avem școli episcopale. Iată că nu este inovație catolică, conducerea școlilor teologice de chiriarhi. Iată de ce „institutele teologice stau azi ca întotdeauna sub conducerea imediată a autorității bisericesti“ de unde și drepturile episcopilor în aceste școli.¹⁵⁾

Românii fiind sub raza de influență a Bizanțului, au moștenit trăsăturile edificiului antico-bizantin. Și la noi, Statul a căutat să stea într'o cât mai strânsă legătură cu Biserica „chiar întrecând uneori marginele, pe care această Biserică mândră de puterea ei dată dela Hristos nu i-le putea îngădui“.¹⁶⁾

În secolul trecut, mai ales, amestecul

Statului în Biserică a fost *foarte accentuat*, trecând prea mult peste limită. Biserica noastră fără acest amestec „ar fi putut lua un **nou avânt** și scrie un **bogat articol** în istoria timpurilor nouă“.¹⁷⁾ Încetul cu încetul, Biserica primește multe lovituri, i-se iau „drepturile, autonomia sprijinită pe canoane, cultura proprie și **școlile speciale**, autoritatea și prestigiul“.¹⁸⁾ Acest amestec, începe cu Ștefan Vogoridi (1821), continuă cu ocupația rusească, pentruca pe timpul lui Cuza Vodă *statificarea și laicizarea* Bisericii să se accentueze și mai mult.¹⁹⁾ Așa „seminariile în organizarea generală a învățământului **rup și legăturile lor firești cu episcopatul**, dându-li-se o îndreptare *mireană* cu profesori luați numai pentru știință și dintre laici“.²⁰⁾

Astfel, Biserica ajunge într'o situație tristă spre sfârșitul veacului al XIX-lea,²¹⁾ deci și din punct de vedere al școlilor teologice „seminariile *căzute cu totul* în mâna Statului, fură de mai multe ori desorganizate și reorganizate prin diferite legi ce suprimară cele ce mai dăinuiau pe lângă episcopi“ și se urmează tendințe de centralizare.²²⁾ Facultatea de teologie a fost întemeiată aproape fără legături cu sinodul, care însă avea și el un drept... în 1884.

Iată cât de viu este criticat amestecul, *tutelatul Statului în Biserică*.²³⁾ Iată, că dispoziția proiectului de lege de a atribui conducerea școlilor teologice Bisericii, nu este „împotriva unei idei esențiale din Biserica ortodoxă“ — ci dimpotrivă „corespunde nevoilor Bisericii“ (ca să fim în termenii Prea Cucerniciei Sale).

Apoi P. C. Sa zice că D-lor „au școlile vechi pentru pregătirea clericilor“ și acestea trebuiesc *îndreptate și probate*. Păi ale noastre sunt din 1822, de o sută și ceva de ani. Ori ale D-lor trăesc viață bisericească — după cum mărturisește și P. C. Sa — de 30 ani și cea școlară de 27 ani. Să iau de exemplu pe cea din Caransebeș. S'a înființat în 1822 la Vârșeț, ca secție românească pe lângă secția sârbească.

Între anii 1843 și 1844 a avut ca profesori pe Andrei Șaguna, apoi pe Ignatie Vuia și Nicolae Tincu-Velea. La 1865 episcopul Ioan

8) Berdnikow o. c. pg. 338—340.

9) I. Lupaș Ist. Bis. Rom. Buc. 1923 pg. 216 spu.

10) N. Miliș o. c. pg. 181. Cele dintâiu școli românești au un caracter bisericesc (Brașov, Geoagiu, Caransebeș, Logoj etc.) I. Lupaș o. c. pg. 216.

11) N. Miliș o. c. pg. 209.

12) Idem pg. 209.

13) Idem pg. 208.

14) Dr. Friderick Fuchs. Die höheren Schulen von Konstantinopel. in *Mittelalter*. Leipzig Teubner 1926. După „Telegraful român“ din 3 Martie 1935 Nr. 10.

15) N. Miliș o. c. pg. 210—212; confr. 303—304.

16) R. Căndea o. c. pg. 21.

17) N. Iorga Ist. Bis. Rom. 1909 pg. 277.

18) Idem.

19) Idem pg. 279—309.

20) Urechea Ist. școl. III după N. Iorga o. c. pg. 309.

21) Confr. Melchisedec Papa și Bis. ort. actuală.

22) N. Iorga o. c. pg. 315.

23) Idem pg. 318 confr. P. S. Vartolomeu (fost profesor la facultatea din București) în Arhiva pentru drept și politică 1918 Iulie și Sept. pg. 179 sqqe.

Popasu o mută la Caransebeș. Apoi, pe lângă că sunt vechi, aceste școale sunt pe deasupra și probate, deci nu mai au nevoie, ca seminariile, de vre-o probare sau îndreptare. P. C. Sa vorbește de unele experiențe triste în sensul legii ce se propune de sf. Sinod. Ii recomandăm P. C. Sale să întrebe pe păr. V. Radu (prof. univ.) de tezele de doctorat (?), pe colegul său T. M. Popescu de ce a introdus harta la examenul de istorie și pe colegul său păr. I. Mihălcescu de studenții teologi ce la finea anului școlar nu-și cunosc nici măcar profesorii — și își va da seamă că experiențele, în sensul școalelor apărute de P. C. Sa sunt foarte triste. Apoi P. C. Sa numește academiile element despărțitor și disolvant, chiar le consideră de păgubitoare și că duc la prăbușire Biserica ortodoxă. La toate acestea ținem să-i amintim că academiile teologice împreună cu școalele confesionale au salvat la noi în Ardeal nu numai Biserica ci și națiunea românească.

(Urmează)

Primăvară...

Sbor de fluturi, joc de soare,
Mugur roz pe crengi de zarzăr;
Dulce șopot de izvoare,
Mielușei brodați în var, sâr
Lângă strunga din răzoare
Spunând vântului ocară,
Primăvară, primăvară.

Tinerețe, crești oriunde:
Când răstorni o brazdă nouă,
Frunza'n muguri când pătrunde,
Crini plăpânzi când scalzi în rouă;
Și colinzi prin holde, unde
Chemi belșugul să răsară,
Primăvară, primăvară.

Muguri ne 'nflorești și 'n inimi
Peste-a vremilor trecuturi;
Și de doru-mi, știe nimeni
Când în suflet foc îmi scuturi,
Numai tu și eu în sine-mi;
Stihuesc ce mă 'mpresoară,
Primăvară, primăvară.

I. Rachitevici.

Cuvântare la înmormântarea unei mame bătrâne.

Intristată familie,

Jalnici ascultători!

Ce poate fi mai bun și mai plăcut pe această lume, decât un isvor cu apă tămăduitoare. Ascuns undeva în desișul codrilor, sau în liniștea măreață a munților, el de veacuri își face datoria, de a adăpa pe cei setoși, de a da putere celor slabi, de a vindeca pe cei bolnavi, de a turna veselia în sufletele întristate și preste tot de a aprinde nădejdi noi de viață unde acestea par stinse pe veci. Vine primăvara cu podoabele ei fermecătoare, când toate vietățile se mișcă încoaci și încolo, căutând prilejuri de bucurie, dar isvorul nu-și părăsește locul lui cel vechi.

Sosește iarna cu troienele de zăpadă și cu vânturi grele și isvorul se luptă să curgă înainte dându-și apele celor ce-l caută cu nădejdi bune.

Ca isvorul bun și întotdeauna dătător de viață este și inima de mamă care nu slăbește și nu se împuținează în puteri și în dragoste niciodată. Bolnavă sau sănătoasă, veselă sau tristă, mulțumită ori suferindă, inima de mamă nu îmbătrânește nicicând și nu încetează nici pe o clipă să facă tot binele, mai ales acelor ființe cari stau aproape de ea, copiilor ei.

O astfel de mamă pildnică în muncă și în iubire se depărtează azi de copiii și nepoții ei mult iubiți. A fost tare de mult de când această mamă a fost sârguincioasă ca o albină, pornind cea dintâi la muncă, în primii zori ai dimineții și odihnindu-se ca cea din urmă în întreaga casa, dar copiii ei nu au uitat și poate azi își aduc mai bine aminte de tot ce a făcut mama lor pentru ei.

Au trecut mulți ani de atunci de când această maică bătrână lucra cu zor și cu dragoste la făurirea unui viitor frumos pe seama copiilor ei. Lacrimile lor multe și fierbinți, pe cari le varsă azi, sunt cea mai bună mărturie, că tot ce au și tot ce sunt au isvorit din munca și din dragostea mamei lor.

Cine ar putea să spună azi fără greș și după adevăr toate gândurile grele cari i-au răpit acestei mame de atâtea ori somnul. Cine ar fi acel om azi, care ar putea să înșire până la una toate ostenețile, toate durerile, toate așteptările ei pentru fericierea copiilor.

Această sarcină mare o lăsăm în grija Atotștiutorului Dumnezeu care îi va răsplăti toate faptele ei de mamă bună când pleacă dintre ei bătrână și istovită de puteri.

Răsplata ei va fi în împărăția cerurilor răsplata femeii care dându-și tot pentru binele altora a grăbit și cu cei doi bani câți i-au mai rămas să-i dea Altarului. Dumnezeu care împarte toate sarcinile pe această lume știe să dea când mergem înaintea Tronului Său și cununile pe cari le-am meritat pentru viața noastră închinată Lui.

Mama voastră bună, iubiți copiii, azi când se desbracă de haina grea a bătrâneții merge acolo unde este tinerețe vecinică. Buna voastră mamă care a suferit așa de mult pe pământ merge azi acolo unde nu este nici scârbă, nici suspinare ci viață fără de sfârșit. Și acum sufletul ei când trupul ei se desparte de voi își potolește durerea despărțirii parte prin bucuria revederii cu morții ei iubiți, soț și copii și prin cuvintele pe cari vi le adresează de adio, zicând:

Scumpii mei copii.

Sufletul de mamă prin voia lui Dumnezeu nu pierе niciodată dintre iubiții ei copii.

Chipul meu de mamă iubitoare să rămână pururea între voi ori de câte ori vă întâlniți și să vă învețe să vă iubiți și să vă sprijiniți unul pe altul ca și când aș fi de față între voi.

Nu pot, iubiții mei copii și nepoți azi când plec dintre voi decât să vă mulțumesc pentru toate bucuriile pe cari mi le-ați făcut. Voi ați fost întotdeauna razele mele de fericire și azi plec liniștită că voi aveți să-mi răsplățiți dragostea mea de mamă cu rugăciunile voastre zilnice pentru odihna sufletului meu. Vă binecuvintez și din pragul morții și rog pe Dumnezeu să fie pururea cu voi.

Și acum Tu Doamne care ai milă și iubire de oameni nemăsurată primește cu iertare sufletul răposatei roabei tale și îl așează în corturile dreptilor Amin.

Dr Ștefan Cioroianu
protopop ort. rom

Administrația Librăriei și Tipografiei noastre diecezane roagă, ca prețul calendarelor să se trimită stabilimentului cu posibilă grăbire din partea On. preoți, cari au rămas în restanță.

Praznicul săracilor din Caransebeș la Bunavestire.

Din dosul manifestațiunilor noastre cotidiene, o icoană vie ce ne-a rămas în imaginile noastre, ne înboldește ca un ghimpe, că noi nu realizăm decât foarte puțin din ceea ce ar trebui să fim și să facem aici pe pământ. Iată că în vremuri de slăbire a credinței, când omul nu se vede decât pe sine și nu mai privește la mizeria celorlalți, pentruca din lumina ei să câștige adevărata smerenie și satisfacție sufletească, în mijlocul durerilor și suferințelor, — se coboară supremul nostru părinte sufletesc, ca să împărtășească celor oropsiți de soartă, binecuvântarea arhierescă și mângăerea suferințelor lor.

Membrii „Oastei Domnului“ au înțeles că suprema și cea mai însemnată datorie a omului e desăvârșirea în dragoste față de aproapele nostru. Și de fapt milostenia e singura adevărată mărturie vie a virtuții creștine. Fără milostenie, noi ne păstrăm încă defectele noastre învechite și înrădăcinate în orgoliul, disprețul și sgârcenia noastră față de aproapele dintr-o treaptă socială oropsită. Deși fiecare suflet aici pe pământ are pe lângă o chemare și un scop terestru și o chemare supraterestră, mai înaltă decât toate lucrurile acestei lumi, careia trebuie să-i slujească tot ce este pământesc și care singură e în stare să ne ferească sufletele de la rătăcire și pierzare, totuși sufletelor noastre le lipsește concentrarea într-o superioară conștiință a destinației lor.

În vâltoarea vieții de azi, acești creștini*) au înțeles imperativul practic, propovăduit de Mântuitorul nostru, profesat de însuși Kant care zicea: „Acționează în așa fel ca să întrebuințezi omenirea atât în persoana ta cât și în persoana oricărui altuia, totdeauna în același timp ca scop și niciodată numai ca mijloc“.

Să nu ne orientăm în viață după lume și după achiziționare de averi nestatornice, ci singurul scop adevărat al tuturor faptelor noastre să fie Hristos și oricine face celui mai mic din dânsii — Lui îi face.

Omul care purcede de la acest îndreptar și care are în vedere acest scop suprem, înțelege într-o lumină nouă problema rostului vieții noastre aici pe pământ și a meritului după moarte. Numai prin pilda vie renaștem complet și vom putea convinge și pe alții, că orișice

*) O „Oaste a Domnului“ cu adevărat, condusă de p. Petru Bancea. Din danii proprii și adunate de la alți creștini au săturat la „Bunavestire“ circa 400 săraci. Masa lor a fost binecuvântată de P. S. nostru episcop diecezan.

om e merit să ducă o viață mai bună decât aceea pe care o duc astăzi milioane de oameni.

În lumea aceasta totul e nedesăvârșit și fragil și sufletul nostru nu-și găsește odihnă, până nu evadează din imperfecțiunea și egoismul în care se află în desăvârșirea și puritatea altruismului predicat de Mântuitorul. Ne confirmă spusele lacrimile atâtor neputincioși în a îndulci mizeria și traiul acestor nenorociți. Muncind noi de dragul idealului desăvârșirii, vom simți că am aflat pe Dumnezeu și pe Hristos, și că aceasta este însuși senzul oricărei vieți adevărate și unica fericire superioară pe pământ.

Drept nu poate fi omul, până când nu s'a eliberat prin dragoste de propriile sale slăbiciuni și până când nu i-s'au limpezit ochii, pentru a vedea greutățile și mizeria altuia.

Spre a iubi cu adevărat, trebuie să ai caracter și cultură sufletească așa cum s'a văzut la acele persoane, cari au dat impresia măcar pentru un moment, într'o atmosferă înălțătoare, la circa 400 de nenorociți și flămânziți — de cămin, de care noi ne bucurăm zilnic, deslegându-le și lor în aceea zi grija „ce vom mânca“!

Pacea Mea dau vouă zice Mântuitorul, vrând să împrăstie grija vanității și a lăcomiei; iar azi ne strigă neîncetat prin conștiințele noastre, ce ne îndeamnă pe fiecare și ne muștră: nu vă lăsați învinși de rău, ci învingeți răul prin bine!

Petru Toma

Dela Asociația F. O. R.

Animată de cultul marilor bărbați ai bisericii și neamului nostru, secția eparhială Caransebeș a F. O. R. ului a hotărât să ridice un monument întâiului episcop al reînființatei episcopii a Caransebeșului, fericitului Ioan Popasu.

Ideia e frumoasă și avem nădejde că prin stăruința și înțelegerea tuturor, se va putea ridica în piața din Caransebeș, locul pe care episcopul restaurator îl călcă pentru întâia oară în 18 August 1865, un monument demn de memoria lui.

*

Pe urma unor modificări întâmplare în cercul protopresbiteral Logoj, a fost ales și recunoscut președinte d-l Dr Vasile Mircu, medic, iar secretar d-l revizor școlar Tiberiu Stan.

*

Cercul protopresbiteral Mehadia, condus de d-l inginer Vizantie Murgu a aranjat, cu concursul protopresbiteratului Iosif Câmpianu, în Topleț o frumoasă manifestație culturală. F. O. Rul a fost secondat de Liga antirevizionistă, Astra, deasemenea organele administrative, în frunte cu d-l primpretor I. Iovița au dat laudabil sprijin. Vom reveni cu o dare de seamă amănunțită.

Ș T I R I

Predici în biserica noastră catedrală. Duminică la sfânta liturgie a predicat admin. parohial Romulus Pop în legătura cu evangelia Duminicii. La vecernie parohul Petru Bancea a vorbit despre Biserica și nizuințele credincioșilor de a se apropia de ea. La Buna-vestire a predicat d-l profesor Filip Pop despre însemnătatea sărbătorii.

O danie frumoasă. Societatea pentru regularea apelor Timiș-Bega din Timișoara prin președintele ei d-l Patrichie Rămneanțu a votat, pe seama „Mănăstirii Sărace“ frumoasa sumă de 10.000 lei. Sincerile noastre mulțumiri pentru această danie marimoasă!

„Samuil Vulcan și Gherasim Raț“, lucrarea consilierului eparhial Dr Gheorge Ciuhandu dela Arad, promite să fie o monumentală colecție de date și documente. Unele din acestea, culese din bogatele arhive imperiale dela Viena. Omenia autorului și prestările de până acum ale condeiiului său ne îndreptătesc să așteptăm mult dela această lucrare. O recomandăm cu stăruință, și în acest scop doritorii să se prenumere la autor.

Elevii bapțiști sunt obligați să urmeze cursurile de religie ortodoxă. Ministerul Instrucției a dat un ordin telegrafic în senzul căruia pe viitor toți elevii bapțiști sunt obligați să urmeze cursurile de religie ortodoxă.

Pentru monumentul funerar Dr Iosif I. Olariu au mai donat: Pr. maior Coriolan Buracu 200 lei și Toma Simu din Cârnecea tot 200 lei.

Peste un milion de copii cari nu cercetează școala primară. De sigur că aceasta numai la noi în țară poate fi unde avem cel mai numeros aparat de control. Și de fapt așa e: statistica ce se face la minister arată că din trei milioane copii oblați să cerceteze școala, aproape jumătate — deci peste un milion copii — nu umblă de fel la școală. Iar noi vorbim de *ofensive culturale!*

Danie. Preotul Vasile Vodă din Boldur a donat 500 lei pentru „Piatra Scrisă“ în amintirea de curând răposatei sale soții Aurelia.

Aviz On. preoți și oricine posedă vre-una din cărțile de mai jos notate să comunice aceasta redacției:

Adunare de lucruri moralești de folos și spre veselie (1808). Învățături de multe științe folositoare copiilor creștinești (1811). Îndreptări moralești tinerilor foarte folositoare (1813). Sfatul Maicei către preaiubita românească și sârbească tinerime de amândouă părțile (1815) Înteleptele învățături sau regule pentru îndreptarea pruncilor (1815). Descoperirea Americii (1816). Cărticica năravurilor bune (1819). Scurte învățături pentru creșterea și buna purtare a tinerimei românești (1827). Doi prunci părăsiți, acoperemântului lui Dumnezeu și purtării de grijă a unei bătrâne credincioase crescătoare încred-nțați (1830). Sfătuire morală către iubita tinerime românească spre iubirea învățătorilor și a învățătorilor (1832). Theofron sau iscusitul sfătuitoriu pentru neiscusita tinerime (a lui I. H. Campe) 1833. Prietenul sau voitorul de bine al pruncilor și al tinerimei românești (1837) ș. a.

Note Oficiale.

Nr. 1752 E. 1935.

Catre Prea On. Oficii Protopresbiterale și On. Oficii parohiale din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Comuna noastră bis. Srediștea-mică stă în fața necesității imperioase de a-și repara edificiul bisericii și îndeosebi a înlocui acoperământul turnului bisericii deteriorat în cursul timpului.

Cum însă acestei comune bisericești îi lipsesc mijloacele materiale pentru a aduce la îndeplinire executarea lucrărilor, ni s'a adresat cu cererea să-i stăm într'ajutor, ca să poată face repararea proiectată.

Dreptaceea dispunem, ca la sărbătoarea Sf. M. M. Gheorghe adevă în 23 Aprilie a. c. să se poarte un tas deosebit în toate bisericile din eparhia noastră în folosul numitei comune bisericești.

Preoții vor interveni la intelectualii bine situați materialicește; să contribuie la această colectă, având a se trimite rezultatul ei la adresa Cassei noastre diecezane până în 15 Maiu 1935.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial ținută în 28 Martie 1935.

Episcopul diecezan:

† Vasile

* * *

Nr. 84 Pres. ex 1935.

Ni-a venit la cunoștință că organele administrative au trimis organelor parohiale adrese cari privesc anumite stări bisericești din eparhia noastră.

Drept aceea Prea On. Oficii Protopresbiterale și On. Oficii Parohiale în viitor vor trimite aici, fără a le da ascultare, orice adresă, privind organizația noastră bisericească, venită din altă parte decât dela autoritățile bisericești. Nimeni nu este în drept să ia în eparhie inițiative cu caracter bisericesc decât cu știrea și aprobarea Consiliului eparhial.

Caransebeș în 30 Martie 1935.

Episcopul diecezan:

† Vasile

„CORCANA“ Fabrica de butoaie, Parchete și Lemnărie S. A. în lichidare, Caransebeș.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Societății „Corcana“ Fabrica de Butoaie, Parchete și Lemnărie S. A. în lichidare sunt invitați la

Adunarea generală,

care se va ține în Caransebeș, la 14 Aprilie 1935 ora 11 a. m. în biroul lichidatorului d-lui Dr Ernest Halle.

Ordine de zi:

1. Designarea greșierului și alegerea a doi acționari, pentru autentificarea procesului verbal.
2. Raportul lichidatorilor și al cenzorilor, despre anul de lichidare 1934. Pertractarea bilanțului de lichidare.
3. Darea absoluturilor.
4. Alegerea cenzorilor.
5. Eventuale propuneri anunțate în conformitatea statutelor.

Caransebeș, la 20 Martie 1935.

Lichidatori.

N. B. Acei acționari, cari doresc a lua parte la adunare, sunt rugați a depune acțiunile lor, până cel mai târziu la 16 Aprilie a. c. în mâinile lichidatorului d-lui Dr Ernest Halle Caransebeș.

Contul Bilanț de Lichidare pro 1934

ACTIVA: Cassa Lei 20—; Realități și instalațiuni Lei 4,725.000—; Mărfuri și material Lei 1,649.113—; Debitori Lei 2,502.807'26; Pierdere reportat din anul 1932 Lei 3,799.746'18; în total Lei 12,736.686'44.

PASIVA: Capital societar Lei 5,000.000—; Fond de Rezervă Lei 370.000—; Fond de amortizarea investițiunilor Lei 1,388.000—; Fond de rezervă pentru creanțe dubioase Lei 118.799'18; Fond de Pensie Lei 55.398'87; Creditori Lei 5,306.488'19 în total Lei 12,736.686'44.

Caransebeș, la 31 Decembrie 1934.

E. Rado, lichidator.

E. Halle, lichidator.

L'am revidat și aflat exact, consiliul de cenzori: W. Munk, Norbert Fischer, pres. expert contabil, Cornel Drinca.

Gimnaziul de fete.

Nr. 322/1934—35.

AVIZ

Adunarea Generală a Comunității Școlare dela Gimnaziul de fete din Caransebeș s'a convocat pe ziua de 7 Aprilie 1935 la orele 11 1/2 a. m. în sala de învățământ al clasei I-a la care D-Voastră cu onoare sunteți invitat.

Program: Aprobarea bugetului pe 1935 — 36.

Dacă nu se întrunește jumătate din numărul total al membrilor, atunci Adunarea Generală va avea loc în 14 Aprilie 1935 cu orice număr de membri prezenți.

Din ședința Comitetului Școlar de pe lângă Gimnaziul de fete din Caransebeș, ținută la 29 Martie 1935.

Președinte

E. Deac.

Secretar

T. Șandru.

Obiecte bisericești

dela cele mai renumite fabrici, se află

de vânzare la **Librăria Diecezană.**

